

Hem>Rättsliga åtgärder>Rättshjälp

Rättshjälp

Finland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Kostnaderna för rättsliga förfaranden varierar beroende på ärendets art och omfattning. Rättegångskostnaderna omfattar t.ex. avgifter och utgifter för rättsligt biträde, kostnader för ersättning till vittnen och för tolknings- och översättningstjänster, handläggningsavgifter och expeditionslösen som tas ut av myndigheter, samt utökningsavgifter som ska betalas till staten. Avgifterna för rättsligt biträde utgör merparten av kostnaderna för rättsliga förfaranden. Varje part står i regel för sina egna rättegångskostnader. Domstolen får dock lägga den förlorande parten att betala motpartens rättegångskostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls på statens bekostnad till personer som behöver experthjälp i ett rättsligt ärende men som på grund av sin ekonomiska situation inte kan betala rättegångskostnaderna. Rättshjälp omfattar juridisk rådgivning, nödvändiga åtgärder och biträde i domstols- och andra myndighetsärenden samt befrielse från rättegångskostnader. Behovsprövning behöver inte göras när sökanden erhåller mindre juridisk rådgivning per telefon eller andra elektroniska kommunikationsmedel.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls i ärenden inom Finlands jurisdiktion till personer med hemvist i Finland och till personer med hemvist eller stadigvarande vistelseort i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Dessutom tillhandahålls rättshjälp om ärendet ska prövas i en finsk domstol eller om det finns särskilda skäl för rättshjälp. I ärenden som prövas utomlands omfattar rättshjälp allmän juridisk rådgivning. Rättshjälp beviljas inte företag eller organisationer. Näringsidkare kan endast beviljas rättshjälp i företagsärenden som inte är domstolsärenden om det finns särskilda skäl för detta.

Rättshjälp beviljas efter ansökan, antingen kostnadsfritt eller med självrisk, baserat på sökandens ekonomiska ställning. Sökandens ekonomiska situation bedöms utifrån de medel som sökanden förfogar över per månad (disponibla medel) och dess tillgångar. I regel beräknas de disponibla medlen baserat på sökandens och dess makes/makas eller sambos månadsinkomst, nödvändiga kostnader och underhållsskyldighet. Rättshjälp tillhandahålls personer vars disponibla medel och tillgångar inte överstiger det belopp som fastställs i statsrådets förordning. Ytterligare bestämmelser om de inkomster och utgifter som ska beaktas, underhållsskyldighetens inverkan på beräkningen av disponibla medel, beaktande av tillgångar, och kriterierna för att fastställa rättshjälpstagarens självrisk fastställs i statsrådets förordning.

Rättshjälp beviljas inte om sökanden har rättsskyddsförsäkring som täcker det aktuella ärendet. I ett ärende som prövas i domstol får domstolen dock bevilja rättshjälp i den mån rättegångskostnaderna överstiger det maximala ersättningsbelopp som anges i försäkringen. Om sökanden har rätt till kostnadsfri rättshjälp på grund av sin ekonomiska ställning får rättshjälp också beviljas för att täcka den självrisk som anges i försäkringen.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp finns att tillgå i ärenden som prövas i domstol och i rättsliga ärenden utanför domstol.

Rättshjälp tillhandahålls inte om

ärendet är av ringa betydelse för sökanden,

det skulle vara uppenbart meningslöst i förhållande till nyttan för sökanden,

prövningen av ärendet skulle innebära missbruk av domstolsväsendet, eller

ärendet baseras på en tilldelad rättighet och det finns skäl att tro att syftet med tilldelningen var att få rättshjälp.

I regel omfattar rättshjälp inte biträde i

ett ansökningsärende som behandlas i en allmän domstol,

ett enkelt brottmål,

ett ärende som rör beskattning eller en offentlig avgift, eller

ett ärende där rätten att begära rättelse eller rätten att överklaga grundar sig på medlemskap i en kommun eller en annan offentlig organisation.

Även då kan ett offentligt rättsbiträde ge juridisk rådgivning och vid behov upprätta erforderliga handlingar.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Den som ansöker om rättshjälp måste informera rättshjälpsbyrån [*oikeusaputoimisto*] om ärendet är brådskande.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsblanketten för rättshjälp kan erhållas från <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html>

Ansökningsblanketten för rättshjälp kan också erhållas från rättshjälpsbyrån. Kontaktuppgifter till rättshjälpsbyråerna finns på

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Rättshjälp kan också sökas via e-tjänsten på

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

I ansökan om rättshjälp måste sökanden lämna uppgifter om sina ekonomiska förhållanden och om det ärende som rättshjälpsansökan avser samt om rättsskyddsförsäkring (se fråga 6 om ansökningsblanketterna för rättshjälp). På rättshjälpsbyråns begäran ska sökanden också lämna en redogörelse för sina inkomster och utgifter samt sina tillgångar och skulder. Utan hinder av eventuella sekretessbestämmelser har rättshjälpsbyrån rätt att inhämta de upplysningar som den behöver för att fastställa om sökanden har rätt till rättshjälp baserat på sin ekonomiska ställning och om sökanden har en rättsskyddsförsäkring som täcker det aktuella ärendet.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälp kan sökas hos alla rättshjälpsbyråer. Kontaktuppgifter till rättshjälpsbyråerna finns på <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Rättshjälp kan också sökas via e-tjänsten på

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälpsbyrån beslutar om rättshjälp ska beviljas. Beslutet skickas till den adress som meddelats av sökanden.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

För att ta reda på om sökanden har rätt till rättshjälp bör sökanden eller dennes ombud kontakta rättshjälpsbyrån.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls av offentliga rättsbiträden. I ärenden som ska prövas i domstol får dock även ett privat biträde som har samtyckt till uppgiften utses för att ge rättsligt bistånd. Endast en advokat eller ett biträde med tillstånd får utses till privat biträde. Om mottagaren av rättshjälp har föreslagit en kvalificerad person som rättsbiträde ska den personen utses, om inte särskilda skäl föreligger. I sitt arbete är rättsbiträdet skyldigt att iakttä god advokatsed.

12 Täcker rättshjälp alla rättegångskostnader?

Rättshjälp täcker rättsbiträdets arvode eller ersättning antingen helt eller delvis, beroende på mottagarens disponibla medel och besparingar. Rättshjälp täcker biträdets tjänster under högst 80 timmar om inte domstolen av särskilda skäl beslutar att förlänga rättshjälp. I ärenden som sköts utanför domstol är taket på 80 timmar ovillkorligt. Rättshjälp täcker även tolkningsavgifter och översättningskostnader, kostnader för bevisupptagning i domstol och behövliga bevisningskostnader, såsom medicinsk bevisning.

Om sökanden har en rättskyddsförsäkring och har beviljats kostnadsfri rättshjälp kan staten betala försäkringens självrisk. Också kostnader som överstiger försäkringens maxbelopp kan av särskilda skäl betalas. Vilket belopp som kommer att betalas anges i rättshjälpsbeslutet.

Rättshjälpstagaren får kostnadsfritt de handlingar av domstolen och andra myndigheter som behövs för att handlägga ärendet, kopior av myndighetshandlingar, delgivningar m.m. samt kungörelser i officiella tidningen och utskökningsförsök.

En sökande som på grund av sina disponibla medel är berättigad till kostnadsfri rättshjälp och som inte anses behöva ett biträde kan befrias från ovan nämnda avgifter.

Staten betalar inte motpartens rättegångskostnader i det fall att rättshjälpstagaren förlorar målet.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Rättshjälpstagarens självriskandel av rättegångskostnaderna fastställs på grundval av dess ekonomiska situation. Om rättshjälp har tillhandahållits av ett offentligt rättsbiträde måste rättshjälpstagaren betala självrisken till rättshjälpsbyrån. Om rättshjälp har tillhandahållits av ett privat biträde måste rättshjälpstagaren betala självrisken till det berörda biträdet.

14 Omfattar rättshjälp även överklaganden?

Ja. Rättshjälp täcker sökandens alla nödvändiga rättegångskostnader, såsom krävs i målet. Rättshjälpstagarens självriskandel av rättegångskostnaderna fastställs på grundval av dess ekonomiska situation.

15 Kan rättshjälp dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om det konstateras att villkoren för att beviljas rättshjälp inte var uppfyllda, eller om omständigheterna har förändrats eller upphört, får rättshjälpsbyrån eller domstolen ändra rättshjälpsbeslutet eller besluta att rättshjälp ska upphöra. När en rättshjälpstagares självrisk ändras fattas ett beslut om huruvida ändringen ska tillämpas retroaktivt. När det beslutas att rättshjälp ska upphöra bestäms det om mottagaren ska betala ersättning till staten för den rättshjälp som mottagits och med vilket belopp.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om rättshjälp inte beviljas enligt ansökan får sökanden lämna in en begäran om att frågan om rättshjälp ska avgöras i domstol. Med rättshjälpsbyråns beslut följer anvisningar om hur beslutet kan inlämnas till domstol för omprövning (begäran om avgörande). Begäran om omprövning ska göras skriftligt och lämnas in till den rättshjälpsbyrå som fattat beslutet. Rättshjälpsbyrån får också själv ändra sitt beslut. Om rättshjälpsbyrån anser att det inte finns anledning till ändring ska den hänskjuta begäran om avgörande till domstol för prövning. Domstolen får också ändra rättshjälpsbyråns omprövning till sökandens nackdel.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Med en ansökan om rättshjälp söks rättshjälp för ett specifikt ärende. En ansökan om rättshjälp innebär inte att talan väcks i domstol eller att preskriptionstiden förlängs.

Ytterligare information

Vid straffrättsliga förfaranden får domstolen utse en offentlig försvarare för den misstänkte och ett biträde och en stödperson för brottsoffret för förundersökningen och rättegången. Endast ett offentligt rättsbiträde, en advokat eller, om särskilda skäl föreligger, ett rättegångsbiträde med tillstånd får utses till försvarare eller biträde för brottsoffret. Stödpersonen måste vara kvalificerad för uppgiften. Om domstolen finner den misstänkte skyldig till det brott för vilket han eller hon för förundersökningen och rättegången tilldelats en försvarare är han eller hon skyldig att ersätta staten för de ersättningsbelopp som betalats med statliga medel. Om den misstänkte uppfyller de ekonomiska villkoren för rättshjälp får ersättningsbeloppet inte överstiga det belopp som betalats i rättshjälp.

Mer information om rättshjälp finns på <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

Senaste uppdatering: 25/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.